

บทที่ 15

หลักพิเศษที่ใช้แก้ความผิดลหุโทษ

1. ความหมายของความผิดลหุโทษ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 102 บัญญัติว่า "ความผิดลหุโทษคือ ความผิดซึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เช่นว่ามานี้ด้วย"

สำหรับความผิดลหุโทษบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญากภาค 3 เริ่มตั้งแต่มาตรา 367 ถึงมาตรา 398 รวม 32 มาตรา ได้กำหนดไว้ 4 ประเภท คือ

1. ปรับไม่เกิน 100 บาท
2. ปรับไม่เกิน 500 บาท
3. จำคุกไม่เกินสิบวัน ปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
4. จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้กำหนดโทษที่จะลงในความผิดลหุโทษไว้เป็นชั้น ๆ เหมือนดังกฎหมายลักษณะอาญา แต่ได้บัญญัติโทษลงไว้กับบทมาตรานั้น ๆ ที่เดียวดังเช่นความผิดอื่น ๆ

ก่อนใช้ประมวลกฎหมายอาญา กฎหมายอาญามีพระราชบัญญัติเป็นอันมาก เมื่อกำหนดโทษผู้กระทำความผิดไว้มักจะอ้างว่าเป็นความผิดลหุโทษชั้นหนึ่ง หรือชั้นสอง ชั้นสาม ชั้นสี่ ทำให้เกิดปัญหาว่าเมื่อเลิกกฎหมายลักษณะอาญาไปแล้ว โทษที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติต่าง ๆ นั้นจะกำหนดสถานใด พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 5 จึงบัญญัติว่า "เมื่อประมวลกฎหมายอาญาได้ใช้บังคับแล้วในกรณีกฎหมายใด ได้กำหนดโทษโดยอ้างถึงโทษฐานลหุโทษในกฎหมายลักษณะอาญาไว้ ให้ถือว่ากฎหมายนั้นได้อ้างถึงโทษดังต่อไปนี้

ถ้าอ้างถึงโทษชั้น 1 หมายความว่า ปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

ถ้าอ้างถึงโทษชั้น 2 หมายความว่า ปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

ถ้าอ้างถึงโทษชั้น 3 หมายความว่า จำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าอ้างถึงโทษชั้น 4 หมายความว่า จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกิน
หนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

จึงเป็นที่เข้าใจได้ว่า ความผิดลหุโทษนั้นมิได้มีอยู่แต่เฉพาะในประมวลกฎหมาย
อาญาแห่งเดียว แต่มีอยู่ในพระราชบัญญัติอื่น ๆ อีกมาก ต้องดูเป็นพระราชบัญญัติ ๆ ไป

2. ความผิดลหุโทษแตกต่างกับความผิดอื่นอย่างไรดี มาตรา 103 วางหลักไว้
ว่า ความผิดลหุโทษเหมือนกับความผิดอื่นทุกประการ เว้นแต่ที่บัญญัติไว้เป็นพิเศษใน 3
มาตรา คือ มาตรา 104 ถึงมาตรา 106 ทั้งนี้โดยมาตรา 103 ได้บัญญัติไว้ว่า "บทบัญญัติ
ในลักษณะ 1 ให้ใช้ในกรณีแห่งความผิดลหุโทษด้วย เว้นแต่ที่บัญญัติไว้ในสามมาตราต่อไปนี้
ข้อยกเว้นสามมาตราในลหุโทษ คือ

ก. กระทำโดยไม่เจตนาก็เป็นความผิด ดังที่บัญญัติในมาตรา 104 ว่า "การ
กระทำความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายนี้ แม้กระทำโดยไม่มีเจตนาก็เป็นความผิด เว้น
แต่ตามบทบัญญัติความผิดนั้นจะมีความบัญญัติให้เห็นเป็นอย่างอื่น" หมายความว่า บทบัญญัตินั้น ๆ
ต้องการเจตนาเป็นองค์ประกอบด้วยจึงจะเป็นความผิด เช่น ตามประมวลกฎหมาย
อาญา มาตรา 367, 368, 371, 374, 378, 379, 384, 391, 393 เป็นต้น ฉะนั้น
จึงต้องพิจารณาบทบัญญัติของแต่ละมาตรานั้น ๆ ว่าต้องการเจตนาหรือไม่ ถ้าไม่ต้องการ
เจตนาเป็นองค์ประกอบแล้ว จะกระทำโดยประการใด ๆ ก็เป็นความผิด เช่น ตามมาตรา
370, 375, 377, 380 เป็นต้น

ข. พยายามกระทำความผิดไม่ต้องรับโทษ ดังที่บัญญัติในมาตรา 105 ว่า "ผู้ใด
พยายามกระทำความผิดลหุโทษ ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ" ตามบทบัญญัตินี้เป็นอันว่าไม่มีการ
พยายามกระทำความผิดในความผิดลหุโทษ แม้จะมีการพยายามกระทำก็ไม่ต้องรับโทษ

ค. ผู้สนับสนุนในความผิดลหุโทษไม่ต้องรับโทษ ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 106
ว่า "ผู้สนับสนุนในความผิดลหุโทษไม่ต้องรับโทษ ฉะนั้นจึงไม่ต้องนำมาตรา 86 มาใช้ใน
ความผิดลหุโทษทั้งมาตรา 87, 88 ที่เกี่ยวกับผู้สนับสนุนด้วย